

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BdI Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

Al zecelea an...

Cu numărul de azi »Ecoul« intră în al zecelea an de apariție.

Nici un fel de vanitate, nici un fel de mândrie deșartă nu ne încercă cu acest prilej.

Numai noi știm enormele greutateți cu care ne luptăm, susținând acest organ cu totul independent, nepus în slujba nimănui, numai în slujba necăjitului român, care e mai străin decât oricine în România care ar trebui să fie a lui.

Numai noi știm ce greutateți ne mai așteaptă de azi înainte, tocmai fiindcă vrem să păstrăm independența completă a »Ecoului«, tocmai fiindcă vrem ca și de azi înainte »Ecoul« să nu fie decât în slujba românului necăjit, pentru care, odată și odată, va trebui să vină ceasul în care să se simtă stăpân deplin în casa și în țara lui.

Vom merge înainte, cu fruntea sus, cu gura slabodă!

»Ecoul« a fost săptămânal timp de vreo opt ani de zile. Prin energia de fier a directorului nostru, d. Const. I. Ștefănescu, prin sacrificiile pe care au înțeles să le facă mânănciuri multe de colaboratori distinși cari s'au perindat în coloanele noastre, prin sprijinul pe care nu l-am cerut decât ciliitorilor noștri constanți și din zi în zi mai mulți, »Ecoul« apare zilnic de mai bine de un an, fără o întrerupere de o zi măcar.

Năzuința noastră din viitor este să apărăm cu pagini sporite, cu material redacțional mai variat, pentru a deveni adevăratul organ de informație al Transilvaniei și al Bănățului, ziarul pe care cititorul român demult îl așteaptă.

Aceasta este singura noastră ambiție în pragul celui de al zecelea an. Să sperăm că atunci când vom sărbători zece ani de apariție — dintre care doi ani de apariție zilnică — ambiția aceasta va fi un fapt împlinit.

Note zilnice

În »Ecoul« de ieri, un alt colaborator al nostru s'a ocupat, tot în acest loc, despre... (cum să-i spunem, cum s'o caracterizăm mai corect?) acțiunea întreprinsă de d-nii din U. G. I. R.-ul orădan, alături de fabricanții din localitate și alți interesați, să obțină, prin un nou control al străinilor din Oradea, ce-l pretind: rămânerea în țară, tolerarea și mai departe a »specialiștilor« străini, — respinși deunăzi, de comisia specială regională a revizuirii situației străinilor.

Sânt nemulțumiți deci, intervenienții orădani, de modul cum a lucrat și a hotărât îndrituita și legala comisiune, fiindcă a refuzat să recunoască »specialitatea« celor cari o invocau și nu o aveau.

Ceeace este foarte hazliu în prea cutezantele cereri ale fângei de interesați, — unui numai materialicește iar alții și sub raport politic, — este că, se cere rămânerea în țară a o mulțime de ajustori în metal, turnători, cazangii, mecanici, cismari... și până și a unui șofer (!), de cari »specialiști«, — ierte-mi-se expresia, — pute România; atât de mulți sânt în șomaj.

Ținând seamă însă, că majoritatea »specialiștilor« pentru cari se face atâta tărăboi, o formează posesorii de pașapoarte ungurești, problema poate, adică ce... poate, e sigur, are și dedesubturi subversive, — pe cari vom încerca să le înfățișăm cu întreaga lor gravitate, spre a se lua tocmai măsuri contrarii țelurilor urmărite de cei vizați dela Oradea; măsuri cari se impun din vitale interese de apărare națională.

Concomitent cu campania pe care o începem, cerem organelor superioare centrale, — civile și militare, — să se sezeze de cele ce denunțăm, pentru a se face odată și deparazitarea Orăzii. ...Și de-ar pleca încă de două ori atâția »specialiști«, tot ne mai rămân destui agenți ai Budapestei, fie ai iredentiei, fie de spionaj!...

Const. I. Ștefănescu

Vin aviatorii cehi

Intrebăm: cu ce obraz ar fi primit Aradul pe reprezentanții aviației cehoslovace, cari vor trece oficial peste câteva zile, prin acest oraș, de n'ar fi reparat pe banii lui, comandantul aeroportului, acoperișul dus de vânt și zidurile roase de ploii?...

Ce bine i-ar ședeia Aradului, să aibă un aeroport care să facă o frumoasă impresie asupra aviatorilor cehoslovaci!

Comandantul aeroportului a cerut primăriei să-i ajute la înfrumusețarea aeroportului, pentru a putea primi cum se, cuvine delegația aviației cehoslovace, dar onorata primărie a trimis un steguleț cât o jumătate din ziar și unul ceva mai mare...

O să creadă cehoslovaci... că ne batem joc de ei.

...De-aceea n'avem bună reclamă, că nu ne-o știm face nici când ni se dă ocazia!

Sas, Grünbaum și Comp

II.

Agitațiile tredentiste dela Tileagd au mocnit timp de câteva luni de zile sub spuză, în stare latentă. Scandalul a izbucnit pe la sfârșitul lunii August, când »Brassói Lapok« a consacrat o pagină întreagă chestiunilor dela Tileagd. Sub niște titluri foarte bombastice, un oarecare Gábor István îi cânta osunele preotului reformat de acolo, Coloman Sas. Imediat după aceste osunele urmau coloane de insulte și de insanități la adresa fruntașilor români din comună, șeful de gard Constantin Micu, învățătoarea Cornelia Șerban, notarul Aurel Bejan și toți ceilalți. Expresiile adresate acestor fruntași români nu se pot reproduce, fiindcă limba românească n'a produs încă echivalentul acestor expresii, ca să putem face o traducere măcar aproximativă.

Cine să fie autorul?

Deși articolul acesta de pomină — care nu face cinste ziaristicii maghiare — era iscălit de numitul Gábor István, fruntașii români vizați într'insul s'au întrebat, și cu drept cuvânt, dacă veritabilul autor nu este preotul Coloman Sas. Presupunerea era cu atât mai verosimilă, cu cât, în ziua apariției articolului, preotul Coloman Sas, care urma să vină de undeva cu autobuzul, fiind călătorit, a fost așteptat la haltă de o mare mulțime de credincioși din comună, un fel de gardă personală, care urma să intervină în ipoteza că autoritățile valahe i-ar face vreo neplăcere. Natural că nimeni nu i-a făcut nimic preotului Sas.

Totul s'a redus la o prea civilizată invitație la primărie, pentru a conversa acolo cu fruntașii vizați în articol și pentru a spune dacă e de acord cu exagerările autorului de circumstanță Gábor István și cu insultele apărute sub iscălitura acestuia. Totuși, printre credincioșii preotului Sas s'a răspândit svonul că sfinția sa a fost arestat și alte asemenea bazaconii, menite doar a aprinde fantezia unor oameni pașnici de altfel, zăpăciți însă de o criminală propagandă prealabilă.

Nici astăzi nu se știe sigur dacă Gábor István — nume necunoscut în presa maghiară — e în adevăr autorul insanităților din »Brassói Lapok« cu data de 18 August, sau e un oarecare Stan Păpușă, care se va prezenta — dacă se va prezenta — la dezbaterea procesului de dezbatere intentat de fruntașii români suduiți ca la ușa cortului, pentru a pri-

mi el pedeapsa de care autorul adevărat se ferește, lăsând răspunderea unui om de paie.

Politica Imbuinării

Fruntașii comunei Tileagd, cu care am stat de vorbă pentru a-mi face o icoană clară asupra celor ce se petrec acolo de câteva timp, s'au arătat, toți, foarte măhniiți — unii dintre ei alarmați — de activitatea preotului reformat Sas. La instalarea sfinției sale în parohia reformată de acolo, preotul Sas a fost sărbătorit de toți fruntașii din comună, de reprezentanții autorităților românești și de reprezentantul bisericii noastre din Tileagd, P. O. D. Nicolae Popescu, protopop tractual. Nimeni n'a absentat dela această sărbătorire, pentru că la Tileagd populația a fost obișnuită să trăiască în bună armonie. Români, maghiari, evrei, cetățenii acestei comune au veghiat întotdeauna ca raporturile dintre ei să se păstreze între marginile civilizate și cordiale pe care le impune contactul zilnic dintre dânșii, la care erau avizați și unii și alții.

În locul aceleia politicii de armonie și bunăînțelegere, sfinția sa preotul Sas a inaugurat, imediat după instalare, politica izolării ma-

ghiariilor de celelalte naționalități, în special de români. Un fel de politică de imbuinare și conspirație, cu agitații în surdina și cu suspectarea maghiarilor care nu urmau această politică. De aici până la cele puse în sarcina preotului Sas prin protestul Ligii Antirevizioniste, publicat de noi la data de 16 Septembrie, nu mai era decât un pas. Pe drumul nepermis pe care a apucat, sfinția sa a ajuns în scurt timp la provocări ca aceia cu arborarea tricolorului maghiar la 10 Iunie, când s'a ținut adunarea antirevizionistă dela Tileagd, postarea plantoanelor pentru a nota pe românii (!) care ar îndrăzni să participe la această adunare, și altele de acest soi, care nu jignesc numai demnitatea populației românești din comună, ci lezează de dreptul suveranitatea noastră de stat.

„Nu mai pot avea raporturi cu sfinția sa...”

Am stat de vorbă și cu părintele protopop Nicolae Popescu, care, după cum am amintit, a fost de asemenea de față la sărbătorirea preotului Sas, în ziua instalării acestuia în parohia reformată din Tileagd. Lam întrebat:

(Continuarea în pagina IV-a.)

George Luca

Minți împăienjenite

Am mai scris noi într'un articol că ungurii din Ardeal sunt »mai catolici decât papa«. Această constatare se verifică des.

Uite chiar acum, la Societatea Națiunilor. D. Eckhardt a avut curajul să ceară o comisiune pentru controlul tratamentului minorităților în diferite țări.

Credem că dacă d. Eckhardt ar cunoaște adevărul ne îndoișor de oglinda de circ a fiuicilor fraților lui din Ardeal și dacă ar putea face o justă comparație între situația minoritarilor noștri și ai lor, n'ar mai risca să se compromită.

Pentru că dacă se va face într'adevăr un control al tratamentului minorităților și dacă se va vedea cum se poartă cei ce-au cerut acest control, Ungaria se va face de ris și i se vor aplica cele mai drastice sancțiuni.

Și cine va fi vinovat mă rog?

Presă maghiară din Ardeal. Și iată de ce: Ungaria reîncadrată între fruntariile ei legitime, ar trebui și ar putea să fie foarte mulțumită acolo la ea acasă și nu mai puțin, un-

gurii cărora țara noastră le oferă ospitalitate.

Cine e nemulțumit însă? Grofii. Numai mari latifundieri se sbat din cauza nemulțumirilor »naționale și patriotice«, numai pentru ei țara e prea mică. Ceilalți ar fi îndestulați cu posibilitățile de trai pe cari pământul țării lor le-ar oferi în cazul unei echitabile împărțiri. Cum însă lor li s'ajunge prea puțin, e natural să fie nemulțumiți și revoltați. Și această revoltă ar trebui să se îndrepte, în mod natural, către proprietarii mari dela ei cari urlă de durere națională, dar nu se îndură să dea un petec din latifundiile cari îi imbuibă.

Grofii au simțit însă pericolul și l-au știut înlătura la timp schimbându-i direcția. Au început să-și ia roluri de protectori și să ție, în gura mare, că românii i-au nenorocit, i-au sărăcit luându-le pământurile cari le-a dat până acum hrana cotidiană. Șmecheria s'a prins. Ungurul este din naștere fanfaron și naiv așa încât îl poți duce cu acadeaua. Le trebuia un țap ispășitor al mize-

(Continuarea în pag. II.)

Mai mult interes pentru românii din Bănatul sârbesc

— Salvați-ne școlile! —

In ultimul articol în care ne-am ocupat de situația școlară a românilor din Bănatul sârbesc, am făcut un pronostic cu privire la gimnaziul românesc din Vârșet.

Anumă, atrăgeam atenția autorităților românești, să ia imediat măsurile necesare, spre a determina pe sârbi să admită o sesiune extraordinară pentru examinarea încă a câtorva elevi cărți doresc să se înscrie la acest gimnaziu. Pentru că, — ziceam noi, — dat fiind numărul de numai 28 elevi, cari frecventează azi cl. I-a, riscăm să ni se sisteze funcționarea acestei clase, deoarece numărul minim de elevi, fixat în convenție pentru cl. I-a este de 30.

Iată, că în zilele din urmă, pronosticul nostru cu sistarea este confirmat de ziarile minoritare din Jugoslavia, că fiind un fapt aproape implinit. Aceasta, datorită conștientizării cu care se grăbesc prietenii noștri sârbi, să aplice convenția cu toată rigoarea.

Gimnaziul românesc dela Vârșet va fi închis înainte de a fi început bine să funcționeze. Sârbi nu prea obișnuiesc să-și calce pe inimă când e vorba de interesele lor. Iar autorităților din România nici nu le pasă.

Nimeni, dar absolut ni-

meni nu se sinchisește în țara aceasta de românii de peste hotare?

Pentru oamenii politici dela noi, o problemă a acestora aproape că nici nu există. Există însă o problemă mare la noi: este aceea a buzunarului.

Idealul pentru care opt sute de mil de eroi și-au jertfit viața pe câmpul de luptă, pentru „eroii” politici de azi, nu mai există. Ei au schimbat dragostea de neam, cu o altă dragoste: cu dragostea arginților...

Da, acesta-i adevărul. Am ajuns până acolo, încât să se scandalizeze și minoritarii din Jugoslavia, mai ales ungurii, prin al lor „Bácsmegey Napló” din Subotica, — că ironie! — de indobitocita nepăsare românească, cu privire la școlile de acolo.

Intre multe lucruri pe cari le scriau ziarile minoritare din Jugoslavia, referitor la situația noastră școlară, am aflat că școala normală românească din Vârșet n'a putut fi deschisă, din lipsă de elevi, — așa spun sârbi. Ori, acest lucru este un adevăr, căci elevi au fost destul, dupăcum am scris când ne-am ocupat de această chestiune.

Elevi au fost, dar a lipsit o mână de fier care să forțeze așa pentruca să poată intra în școală acei elevi.

Când s'amestecă și femeile în politica de stat

Păi, bine, — veți zice domniile voastre, — n'avem noi o legatie la Belgrad, care să dea vreun sprijin românilor de acolo?...

O avem, ba bine că nu... și încă ce clădire frumoasă! Dar în fruntea ei este cocotat un om cu multe rudeni sus puse la Belgrad și cu un cumnat colonel în garda regală sârbească.

Faptele săvârșite de acest domn reprezentant al României la Belgrad, l-au clasat pentru totdeauna, în categoria celor mai negri oameni, în fața românilor din Bănatul sârbesc.

D. ministru Gurănescu nu lucrează decât potrivit intereselor rudeniilor de acolo și celor ale d-sale personale, căci, în definitiv, aceasta-i și deviza politicii noastre de azi.

Dela acest elegant și „măniat”... românii din Jugoslavia nu mai speră, de mult, nici o mână de ajutor.

Cum o să pretindă d-sa o ameliorare a situației nenorocite în care se sbat românii din Jugoslavia? Dar ce o să zică doamna d-sale?

Il va face cu ou și cu oțet, cum s'a mai întâmplat când a intenționat să zidească o biserică ortodoxă română la Belgrad.

Sârbi nu s'au opus la aceasta, — dovadă actele prin cari ni s'a cedat și un teren, în centrul orașului, pentru zidirea bisericii, — dar s'a opus doamna Gurănescu și biserica nu s'a mai zidit.

Tot așa și acuma. Acesta-i unul din motivele pentru, cari intervențiile făcute de d. profesor dr. Io-

nescu, la Belgrad, n'au dat nici un rezultat, și i s'a interzis din partea legației, să nu mai facă vre-o intervenție în chestiunea școlară...

Nu-l, prin urmare, la mijloc, numai încăpăținarea sârbească. Oricât ar fi ei de „sârbi”, mai au și ei din când în când câte o bunăvoință... Inșă, „bunăvoința” lor se manifestă numai față de cei cari știu cum să-și revendice respectarea drepturilor.

Exemplul germanilor

Cum altfel se poate explica faptul că germanii din Jugoslavia își au un învățământ de toate gradele, în limba maternă, bine dezvoltate? Și asta nu numai de când a început cochetarea guvernului sârbi cu „Führer-ul”, ci chiar cu mult timp înainte.

Este drept, că, germanii n'au școli de stat, dar au școli particulare, susținute de ei, cu fonduri enorme pe cari le pune Reichul la dispoziție, fără nici o precupețire.

În baza convenției ce o avem cu sârbi, ni s'a dat dreptul și nouă să înființăm școli particulare în Serbia.

România însă, nu poate imita gestul Germaniei, nu poate da vre-o zece milioane pentru întreținerea de școli particulare românești în Bănatul sârbesc.

Guvernele noastre preferă să dea, nu zece sau douăzeci, ci sute de milioane, pentru întreținerea școalelor iredentiste maghiare, sau ale altor

nații, pentru că aceștia sunt mai aproape, aci în țară.

Soluțiile care se impun

Astăzi, când vedem condițiunile în cari ne deschid sârbi școli românești de stat, la ei; când vedem umilinta la care sunt supuși frații noștri din Jugoslavia, înființarea școlilor românești particulare ar fi o soluție bine venită pentruca să se tranșeze, odată și pentru totdeauna, situația rușinoasă a școlilor românești de dincolo.

O altă soluție mai eficace nu vedem. Și dacă se va spune că acuma ar fi prea târziu, întrucât a început anul școlar, n'ar fi târziu, dacă am face de pe acum pregătirile necesare, pentruca la anul să nu se mai întâmple ceace s'a petrecut anul acesta.

Suntem siguri că trecerea unei sume în bugetul țării, pe anul viitor, atât cât se va dovedi necesară pentru salvarea școlii românești în Bănatul sârbesc, nu va face o prea mare spărtură în bugetul României Mari, când știut este că România mică, a făcut jertfe incomparabil mai mari, pentru foștii subjugati, din fosta monarhie austro-ungară.

De altfel, nu cerem decât să se facă și pentru românii din Jugoslavia, ceace se face pentru cei din Macedonia, în privința școlară.

Oricât de păcătoasă se verifică indolența vieții noastre politice de azi, nădăduim că, mai există totuși câteva suflete în România, cari să asculte glasul tânguirilor românești din Bănatul sârbesc.

În speranța aceasta, cerem să se intervină cu toată energia și cât mai urgent, pe lângă sârbi, ca să se mențină așa cum este, gimnaziul românesc dela Vârșet. Iar în cazul, că nu vor voi să fie oameni înțelegători, să le răspundem cu aceeași conduită, fiindcă numai așa îl vom mai putea aduce la realitate.

F. Teonțiu

Cinematograful CENTRAL

Programul de azi:

Joan Crawford
Clark Gable
Venus
dansează

Reprezentările la orele 5, 7.15 și 9.15 seara
Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi:

Cartierul
Indrăgostiților

Wallace Beery,
Jackie Cooper,
Fay Wray
Reprezentările la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

Minți împăienjenite

(Urmare din pag. I-a)

riei în care au ajuns? Cei cari sunt cauza acestei mizerii, ei i-au arătat: „Românii!”

Și era natural să primească mai bucuros lupta împotriva românilor pe cari tot grofii i-au învățat să-i urască, decât în contra celor pe cari li credeau protectori.

Iar cei de-aci dela noi, pe lângă că așa a fost de când lumea: minoritățile tipă, să se alle 'n treabă, pe lângă acest natural imbold de-a țipa, mai sunt stimulați tot de „protectorii” naționalismului lor, cari știu că dacă cei de-acasă vor mai vedea și nemulțumirea celor „din străini”, ne vor uri și mai mult.

Și-atunci glasul „fraților năpăstuiți”, care este presa lor, binevoitor protejată de statul nostru, scrie, inventează, se martirizează pentru a provoca mila fraților de-acasă și pentru a arăta că luptă pentru „cauza națională”.

Ce se întâmplă atunci? Ungurii din Ungaria, răi din fire — și mai ales cu românii — iau drept monetă bună elucubrările halucinante ale „oropșiților” reprezentați de presa lor, uitând că toamă ei le au

strecurat în suflet potențialul de ură și răsvrătire, și aplică românilor noștri dela ei un tratament (din răsunare?) de două ori atât de aspru și merg să se lamenteze la Societatea Națiunilor că tot noi suntem oprimatori, teroriști și magharofolei (adică: „il mîncăm fript!”).

Il invităm însă pe d. Eckhardt să privească lucrurile sub aspectul lor real și nu prin prismă unor minți cari suferă de mania persecuției, a unor minți împăienjenite de miunțiunile latifundiariilor nesătui cari știu arunca în vânt vorbe patriotice, dar se hrănesc cu icer și beau șampanie în loc să dea infometajilor lor conștienți pâine și nu idel otrăvitoare.

Atunci d. Eckhardt va avea cuvântul. Adică, vorba vine, nu va mai avea cuvânt de revoltă și va lăsa Liga Națiunilor să-și vadă de treburi în loc s'o incurce cu discursuri și cu cereri copilărești din cari o să iasă compromis ratându și satisfacerea altor deziderate eventual raționale și utile.

D. C.

Informațiuni

Domnul dr. Gh. Șerban, medic primar de spital s'a reîntors din concediu și și-a reînceput consultațiile, la orele obișnuite, în str. Coșbuc No. 5, Arad.

Din partea „Asociației funcționarilor particulari arădani”, primim următoarele:

Se aduce la cunoștința membrilor A. R. P. A. că, datorit unui acord încheiat cu școala de muzică dr. Mezey, am reușit să asigurăm membrilor noștri și familiilor lor, condițiuni cu totul avantajoase pentru a învăța pian, violina, violoncel (celo), mandoline, precum și istoria estetică componantă și teorie muzicală.

La exerciții se pune la dispoziție pianul gratuit.

Cursuri separate pentru copii, lecții individuale.

Începerea cursurilor va avea loc la 1 Octombrie 1934. Amatorii sunt rugați a se prezenta spre înscriere, în biroul Asociației, zilnic, între orele 5—7 p. m.

Dr. Augustin Lazăr și-a deschis biroul avocațial în Arad, Bd. General Drăgălina No. 2, (vis-a-vis de Palatul Cultural). Telefon 201.

Membrii Asociației Funcționarilor Particulari Arădani, cari doresc a urma cu preț redus (de abonament) cursurile organizate de AFPA în localul și cu profesorii școlii „Berlitz”, pentru limba română, germană, engleză, franceză, precum și stenografia, sunt rugați a se prezenta de urgență spre înscriere, la sediul Asociației în str. Românilor No. 6. Cursurile vor începe la 1 Octombrie a. c. și vor putea fi frecventate în baza certificatelor, ce vor fi eliberate în acest scop, numai de către AFPA.

Ceasornice, inele de logodnă se cumpără cftin la

CSÁKY

Arad, vis-a-vis de biserica luterană

Publicațiune

Neaprobându-se rezultatul licitațiunei publice din 7 Iulie crt., se aduce la cunoștința celor interesați, că Primăria Municipiului Arad,

în ziua de 11 Octombrie 1934, ora 11 a. m.

va ține în biroul Serviciului economic, camera Nr. 59, a doua licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru furnizarea alor 60 (șasezeci) buc. apometre necesare Uzinelor de apă a municipiului Arad.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 88—110 din legea contabilității publice și potrivit normelor de licitații în vigoare.

Ofertanții cari vor participa la licitațiune vor depune odată cu oferta în mâinile comisiunei de licitații și o garanție provizorică de 5% din valoarea ofertei, în numărul ori efecte garantate de Stat, iar oferta se va face numai în baza cactului de sarcini, care poate fi văzut în camera Nr. 59 a primăriei, ori la Uzinele municipiului Arad, Arad, la 26 Sept. 1934. Primăria Municipiului Arad. Nr. 26.360/1934.

ABONAMENTE:

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni. Pentru bănci, catenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1500 anual.

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți singura posibilitate de a susține eforturile noastre: **PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICII VOȘTRII.**

Un diferend Brutus Coste-Doru Imbroane

Cu ocazia adunării tineretului liberal din jud. Căraș, avocat Doru Imbroane, vice-președintele tineretului liberal din Timișoara, a făcut, la adresa d-lui dr. Iuliu Coste, fost prefect, unele declarații

care au avut darul de a îndispune pe d. Brutus I. Coste, fiul d-lui dr. Iuliu Coste, care a trimis martori d-lui Doru Imbroane. Rezultatul acestui diferend este următorul:

Proces-verbal de descalificare

Subsemnații Richard F. A. Hillard și Alexandru Cristian Tell, însărcinați de către d. Brutus I. Coste de a cere satisfacție d-lui Doru Imbroane pentru insultele aduse tatălui clientului nostru, ne-am întrunit astăzi, 15 Septembrie 1934, ora 18.30, în localul Jockey-Clubului din București, cu d-nii căpitani Ciolofan și Teodor Moșea, martorii d-lui Imbroane. La cererea noastră ca dl. Doru Imbroane să dea satisfacție clientului nostru fie printr-o scrisoare de scuze și retractare, fie pe calea armelor, martorii d-lui Doru Imbroane au refuzat categoric, invocând o serie de pretexte, cu scopul de a se sustrage reparațiunii cuvenite. De asemenea, martorii d-lui Doru Imbroane au refuzat să semneze procesul-verbal redactat, fapt unic în analele duelului. În fața acestui refuz de a da satisfacție pe căile onoa-

rei precum și de a se conforma regulilor codului de onoare, subsemnații încheiem prezentul proces-verbal de carentă.

Unul din exemplarele acestui proces-verbal va fi trimis recomandat d-lui Doru Imbroane, pentru a trage consecințele.

Făcut, în dublu exemplar, astăzi, 15 Septembrie 1934.

(ss) Richard F. A. Hillard

(ss) Alexandru Cristian Tell

Prezentul proces-verbal fiind comunicat prin scrisoare recomandată d-lui Doru Imbroane atât la adresa sa din București cât și la cea din Timișoara încă dela data de 16 Septembrie 1934 și nepriemându-se nici un răspuns dela Domnia Sa nici până astăzi 23 Septembrie 1934, Domnul Doru Imbroane se consideră — conform regulilor codului de onoare — descalificat.

(ss) Richard F. A. Hillard

(ss) Alexandru Cristian Tell

A murit Al. Mavrodi

București. Subsecretarul de stat la președinția consiliului de miniștri, Alexandru Mavrodi a murit subit ieri înainte de amiază. Alexandru Mavrodi a fost directorul ziarului „Viitorul” și președintele sindicatului presei din Capitală, iar în timpul guvernului Iorga a fost director general al teatrelor. La formarea guvernului liberal a intrat în cabinetul Duca, subsecretar de Stat la președinție. Înainte cu câteva luni Alexandru Mavrodi s'a îmbolnăvit de tuberculoză, și ieri înainte de amiază a încetat din viață. Eri, locuința defunctului a fost cercetată de prieteni, cari

au prezentat familiei îndoliante condoleanțele lor.

Din partea M. S. Regelui Carol II s'a prezentat d. col. adjutant regal Urdejeanu, care a transmis familiei defunctului condoleanțele Suveranului.

Despre moartea lui Alex. Mavrodi a fost încunostiințat telegrafic d. Gh. Tătărescu, care se află la moșia sa din Poiana.

Inhumarea rămășițelor pământești ale subsecretarului de Stat Alexandru Mavrodi va avea loc Vineri. Direcțiunea teatrelor în semn de doliu nu va permite să se țină Vineri nici un spectacol.

D. Doumergue preconizează modificarea constituției franceze

Paris. — D. Doumergue, președintele consiliului, a vorbit astăzi la microfonul postului de radio Paris. D. Doumergue, a arătat că și continua guvernarea, intru-în sarcina d-sale n'a luat sfârșit. Trecând apoi la reformele cari trebuie realizate, primul ministru a subliniat necesitatea de-a se ține seama de realități. D-sa crede că re-

gimul parlamentar nu e incompatibil cu autoritatea.

În acest scop, citează regimul englez. Magistratura nu are nici o legătură cu politica, ceea ce constituie singurul mijloc de a avea o justiție pe deplin imparțială.

Trebuie însă să se facă o ușoară modificare Constituției, prin adăugarea câtorva cuncte.

Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la

LIBRĂRIA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

Bulevardul Regele Ferdinand I. Timișoara
CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI

SPRIJINIȚI COMERTUL ROMÂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Mâncăm porci bolnavi?

Sau: interzicerea exportului din unele comune se datorește aranjamentului pentru a fi protejat un anumit exportator?

— Cei în drept au cuvântul! —

Din partea mai multor țărani, crescători de vite și de porci de prin comunele arădane: Sf-ta Ana, Sânmartin, Comlăuș și altele din apropiere, primim o plângere de modul inegal, — de persecuțiune pentru unii și de protejare pentru alții, — cu care înțelege medicul veterinar dela circ. IX, Sf-ta Ana, d-rul Alexandru Balogh, să se comporte în serviciul său.

Știu mai mari d-rul Balogh cum a închis acesta trei comune pentru export?

Cu câteva luni în urmă, d-rul Alexandru Balogh, a închis exportul pentru porcii proveniți din comunele: Sf-ta Ana, Sânmartin și Comlăuș, rămânând liber numai cel din comuna Șimand.

Această depozitie însă, luată de d-rul Balogh, n'ar fi trecut în buletinul oficial, — după cum ne informează cei cari se plâng împotriva numitului.

Lumea se ntreabă și pe drept cuvânt:

Dacă porcii din comunele situate în jurul Șimandului sânt atinși de vre-o pestă, care interzice exportarea lor, potrivit convențiilor sanitare internaționale și a tratatelor comerciale pe cari le-avem încheiate cu țările importatoare, — prin ce minune nu s'a extins epidemia și în comuna Șimand? Grație măsurilor riguroase luate de sevelul medic veterinar Alexandru Balogh?

În cazul când acesta este adevărul, conștiința medic al circumscripției IX veterinar Sf-ta Ana, merită toate admirațiunile și să fie decorat...

Anumite informațiuni ce ni s'au furnizat, pretind însă contrariu...

Porcii interziși la export se pot consuma în schimb pe piața internă!

Este interesantă, — nu? — această dispoziție...

Porcii din comunele izolate: Sf-ta Ana, Sânmartin și Comlăuș, oficial, n'au voie

să treacă granița și nici să fie aduși la vr'un târg intern, dar sânt liberi să fie tăiați la abator, — prin urmare și consumați de cei cari locuim în preajma piețelor de desfacere, alimentate de abatoarele unde se taie astfel de rămători.

Cam ciudat, după a noastră părere, oricât de neprietenos am fi în porcării...

Că, or sânt bolnavi porcii din comunele: Sf-ta Ana, Sânmartin și Comlăuș, pentru toată lumea; or, nu sânt bolnavi...

Și atunci?...

O să vedeți unde se încurcă socotelile și raționamentele, oricât ar căuta cei interesați să le prezinte căs toate limpezi!... ca și intențiunile d-lor.

Câteva cifre, cari trădează alceva...

De dragul pretinselor măsurii legale, luate de medicul veterinar Alexandru Balogh, desigur că nu vom ignora indiciile categorice cari rezultă tocmai din exportul făcut de-un fericit exportator, Petre Trif dela Șimand, — unicul exportator favorizat de restricțiunile luate de șeful circumscripției IX, veterinar Sf-ta Ana.

Potrivit înregistrărilor pe cari le poate controla oricine în stația C. F. R. de frontieră Decebal, exportatorul Petre Trif dela Șimand, în timpul de când sânt izolate amintitele comune, a exportat prin punctul de frontieră Decebal: 15 vagoane cu porci, conținând în total: 735 bucăți.

Această situație pe care o dăm, începe dela 13 Iulie a. c. când a exportat 47 bucăți, cu vagonul No. 816.539 și se termină cu ultimii 48 porci, exportati cu vagonul No. 811015, la 21 Septembrie a. c.

Fiți serioși, domnilor Trif și Balogh!

Lăsați-o incolo de glumă, domnilor Trif și Balogh, că vă răd și curcile... dacă mai susțineți că Șimandul singur poate furniza atâția porci pentru export în numai două luni și opt zile...

De unde atunci cei 735 porci exportati de d. Petre Trif? Dar cei exportati tot

de d-sa pe numele lui Romberg?

Aceste-s calculele pentru porcii d-lui Trif, ești prin punctul Decebal.

Oare, pe la Halmen, sau alt punct de frontieră, să nu mai fi exportat d. Trif și alte vagoane cu porci?

Iar îi întrebăm pe d-nii: Trif și Balogh, de unde atâta sumedenie de porci?

Nu cumva diferența, peste puterea de producție a Șimandului, rezultă din porcii aduși noaptea, în goana autocamioanelor d-lui Trif, — cum pretind a ști mai mulți martori oculari, — tot din comunele izolate: Sf-ta Ana, Sânmartin și Comlăuș?

Atunci cum rămâne cu interdicția la care sânt supuse citatele comune?

...Să exporteze numai d. Trif?

D. dr. Balogh ar fi devenit și moșier, — dar în Ungaria!...

Cei inițiați, ne mai precizează încă o calitate a d-lui medic veterinar Alexandru Balogh:

...Este un om foarte econom. Din leafă și-a agonisit 100 jugăre cadastrale, în Ungaria însă... și în fiecare lună se duce omul la moșie, să vadă cum îi merge gospodăria...

Despre alte aptitudini ale d-lui medic veterinar Balogh, ale d-lui exportator Trif și ale altora, cari s'au asociat să-l imite, — dar cam prost, — pe Frego Fregolini, vom mai avea prilejul să le consacram coloanele, — bănuim...

Gh. Economu

Schimbare de program la Madar

Barul Madar a reușit să contracteze pentru câteva zile pe diseura Mezey Nelly și pe Văradi Aladar, comicul cel mai simpatizat de publicul român, german și maghiar.

Din cauza timpului răcoros, programul se va ține în restaurant.

Inceputul la ora 11.

Folosiți bateriile „Galvani”

»INTERCONTINENTALA«

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚIE

FACE TRANSPORTURI ȘI VĂMURI PE ÎNTREG GLOBUL

Procesul comunistilor dela Timișoara

— Interogarea acuzaților continuă —
— Ziua VIII. —

Atât în ședința de dimineață, cât și în cea de după amiază, s'a continuat interogarea și — pentru a se stabili mai cu precizie adevărul — confruntarea acuzaților. Unii — puși în fața probelor — au mărturisit, în parte, invocând diferite scuze; alții, au negat orice amestec, chiar dacă ceilalți acuzați, cu cari au fost confrunțați, au dat declarații cari constituiesc dovezi irefutabile de vinovăție.

Tot cu aceste ocazii s'a putut constata că unele din învinuirile aduse de Wurnbrandt, unor acuzați, corespund adevărului. Cum rămâne atunci cu afirmațiile că toată acuzarea se bazează pe broșurile și sugestiile înscenate de acest „agent provocator“?

Ședința de dimineață

Este interogat acuzatul Rein-gewürtz, care neagă cu înverșunare orice amestec în organizația comunistă, contestând toate acuzațiile și dovezile ce i se aduc. Urmează apoi inculpata Anna Kostyal lucrătoare la fabrica „Industria Lănei“ căreia, printre alte acuzațiuni, li revine și aceea că ar fi îndemnat lucrătorii la grevă.

D. avocat Nițulescu, o întreabă dacă revendicările cerute de lucrători, prin grevă, aveau drept scop să turbure ordinea în stat, sau se refereau numai la micșorarea veniturilor proprietarului, în folosul lor. Acuzata arată că prin grevă intenționau să se diminueze beneficiile proprietarului și să lupte împotriva sistemului Bedeaux.

Tot în urma întrebărilor d-lui Nițulescu ea precizează că inginerul care a pus în aplicare acest sistem, a fost adus dela Paris și plătit cu 30.000 lei lunar, iar directorul fabricii, baronul Paul Hatvany, (cetățean ungar, cu domiciliul la Budapesta și totodată posesorul a 80 la sută din acțiunile fabricii N. R.), primește lunar 120.000 lei.

Acuzatul Eberling Gyula spune că nu e comunist, dar e un luptător de clasă. A mai fost ținut în prevenție și condamnat la 6 luni închisoare, sub unguri, iar în 1927 a făcut parte din greviștii cari au provocat desordinea dela căminul muncitorilor din Timișoara. Recunoaște deasemenea că a dat 600 sau 300 de manifeste lui Szloboda Ioan, pe cari le-a primit dela un necunoscut, fără să le citească.

I se cetesc declarațiile date la siguranță și la instrucție, pe cari nu le recunoaște. Deasemenea contestă autenticitatea broșurilor comuniste găsite la domiciliul său, spunând că au fost introduse, în locul unor cărți, la siguranță.

D. comisar regal li arată o hârtie pe care sunt însemnate niște cuvinte fără legătură.

El recunoaște scrisul și spune că sunt cuvinte pe cari nu le-a înțeles, din citirea unei cărți și intenționa să întrebese pe un „tovarăș“.

În urma reflectiei, făcută de d. președinte, asupra acestui cuvânt, d. Nițulescu, apărătorul său intervine, arătând că noțiunea de tovarăș e foarte frecventată în partidul social-democrat.

Întrebat să dea relații asupra semnificației cuvintelor de pe acea notiță, Wurnbrandt spune că reprezintă ordinea de zi a chestiunilor ce trebuiau discutate la ședința comitetului

local, din care făcea parte și Eberling. Acesta neagă și se contrazice mereu în declarații.

D. Nițulescu constată că e curios faptul că Wurnbrandt îl cunoaște pe Eberling pe numele său adevărat, când, — după propriile sale declarații, — uzul în partidul comunist e să poarte fiecare membru câte un nume conspirativ.

Wurnbrandt spune că el li era superior, prin faptul că făcea parte din comitetul regional, deci era în măsură să-l cunoască pe numele adevărat. Tovarășii lui Eberling, din comitetul local, îl cunoșteau numai sub un nume conspirativ.

E confruntat apoi cu Moch Iuliana, care spune că l-a văzut când a dat manifeste lui Szloboda; fapt confirmat și de acesta.

Loebl Rudolf, judecat în stare de libertate, recunoaște că a dat bani lui Revesz Ecaterina, crezând că sunt pentru ajutarea oamenilor săraci. Pe Adler nu l-a cunoscut. Îl face pe Wurnbrandt — când acesta a arătat că-l cunoaște din rapoartele comitetului local, către cel regional — pungaș și vagabond...

Este, până în prezent, singurul acuzat — în afară de Wurnbrandt, — care spune că atât la siguranță cât și la instrucție a fost tratat bine.

Ședința de după amiază

Ședința se deschide la 2 și jumătate și se continuă cu interogarea acuzatei Maroczy Margareta, care persistă să nege orice amestec. Confruntată cu Wurnbrandt, acesta spune că ea era dactilografa comitetului regional, afirmând că ea e comunistă convinsă spre deosebire de Dudaș care e comunist plătit.

La interogatoriul acuzata Nyiri Magdalena recunoaște că a făcut traduceri din ungurește în românește, și invers, povestind că odată neavând bani mărunți să dea unui cerșetor, un domn s'a oferit să-i schimbe și pe urmă intrând cu ea în vorbă, i-a spus că dacă vrea să ajute pe oamenii săraci să traducă niște manuscrise din românește în ungurește. Acestea s'au întâmplat în Noembrie 1933. După o săptămână a predat manuscrisele — pe cari le-a tradus cu toate că a văzut că în ele se vorbea despre comunism, numai ca să se ție de cuvânt — aceluiași necunoscut, însoțit de un altul pe care-l recunoaște în Wurnbrandt.

D. comisar regal îi arată un manuscris în care se vorbea de starea de spirit cre-

D. comisar regal punându-i mai multe întrebări este acuzat de d. avocat Hiotu că insinuuază... D. președinte îl cheamă la ordine.

Acuzatul e confruntat apoi cu Revesz, care confirmă cele declarate de el.

O victimă...

Depoziția cea mai interesantă — a zilei a opta — a fost a acuzatei Maraczy Margareta, care a fost în victima siguranței și a... insinuiilor lui Wurnbrandt.

A răspuns negativ la toate întrebările puse de d. comisar regal, nerecunoscând nici declarațiile anterioare, date la siguranță și instrucție sub motiv că a fost bătută. Cere în acest scop o expertiză medicală. Pe Marcu Schön l-a întâlnit la Lugoj, unde se afla și ea în căutare de lucru și unde au locuit împreună două zile.

D. președinte o întreabă dacă teoriile comuniste admit ca băieții și fetele să locuiască împreună. Ea răspunde că d. președinte nu cunoaște teoriile comuniste.

A mai fost condamnată la 3 luni închisoare în Mai 1933, tot din cauza comunismului. Spune că n'a făcut parte din comitetul regional și că n'a purtat numele conspirativ de Vera.

Confruntată cu Czövegh Maria, aceasta declară că a cunoscut-o sub numele de Vera și a stat la Timișoara 15 zile la ea în casă. Aceleași declarații face și Czövegh Mihai, adăugând că a văzut-o scriind, împreună cu Wurnbrandt, niște manifeste.

Confruntată și cu Murany Ion și acesta declară că a cunoscut-o sub numele de Vera și a stat la el numai 8 zile, după cari o alungat-o deoarece o surprins-o împachetând broșuri și manifeste. Pentru acest lucru a fost amenințat cu răzbuarea partidului comunist.

iată de asasinarea lui Duca, fapt ce dovedește că aceste traduceri s'au făcut după Crăciun.

D. Brudariu spune că acest lucru era prevăzut de toți oamenii politici încă din Noembrie și cere citarea ca informant, — pe cale de incident, — a d-lui Nistor, prefectul județului Timiș.

Wurnbrandt spune că traducerea s'au făcut în luna Ianuarie și că Nyiri era traducătoarea regională.

Un mic conflict...

Urmează apoi o discuție, de aproape o jumătate de oră, între d. președinte și d. Brudariu asupra faptului că d. comisar regal citește declarațiile fiecărui acuzat, date de siguranță și la instrucție, cât și asupra modului cum pune d. Brudariu întrebări acuzatelor.

În timpul discuției d. președinte trimite pe acuzată la loc, d. Brudariu se simte lezată și discuția continuă pe un ton nu tocmai conciliant, până când este chemată înapoi acuzata Nyiri, care mai dă câteva explicații.

Ședința se ridică la ora 7 seara. Al. Pav.

Demisia ministrului de industrie și comerț

S'a vorbit în ultimul timp despre demisia d-lui Teodorescu. Nu se preciza însă nimic.

„Lupta“ scrie doar că d-sa ar fi demisionat încă înainte de deschiderea expoziției produselor industriei românești, din parcul Carol, dar că a fost ținută în suspensie până la întoarcerea în țară a d-lui Gh. Tătărescu pentru a hotărî și în ce privește succesul d-lui Teodorescu.

Alte știri susțin că d.

prim ministru ar fi rugat d. Teodorescu să nu facă greșită guvernului.

După o a treia versiune nu și-a înaintat demisia, ci dădă dela minister din cauză de bolnav.

Iată însă că „Adevărul“ confirmă știrea demisiei scriind că în câteva zile va fi definitiv rezolvată.

Se spune că plecarea d-lui Teodorescu e motivată de chestiuni personale.

Fenomenul dela Tileagd

Sas, Grünbaum și Comp

(Urmare din pag. I-a).

— Ați avut raporturi bune personale cu părintele Sas, prea onorate, când a venit sfinția sa în comună?

— Evident că bune! Noi, care propovăduim bunăînțelegere între oameni, suntem datori să ne înțelegem și între noi bine.

— Dar azi cum vă înțelegeți?

— De când cu năzdrăvniile pe care le face sfinția sa pe aici, evident că nu mai pot avea raporturi cu sfinția sa... Nici un fel de contact personal nu mai avem...

Asta este icoana Tileagdului de azi. S'a rupt contactul dintre naționalități și s'a rupt contactul dintre biserici.

Nici maghiarii nu aprobă tactica izolării

Sunt însă în Tileagd și maghiari care nu aprobă tactica provocărilor și a izolării, inaugurată de preotul reformat. Aceștia nu se sfiesc să și exprime îngrijorarea pentru viitor, fiindcă și dau seama că sfinția sa umblă după himere — și din himere nu se poate trăi în Tileagdul sărac, unde oamenii sunt avizați unii la alții.

De altfel, autoritățile noastre de acolo sunt și ele preocupate de problema curentă a șomajului și au făcut sforțări laudabile pentru a asigura o asistență oarecare muncitorilor fără de lucru, care, — în majoritatea lor — sunt minoritari, în primul rând maghiari, și stau fără de nici un câștig, din cauză că stagnează orice activitate la rafineria de petrol din localitate. Părintele Sas, după câte mi s'au spus, a căutat să saboteze și această operă, încercând un fel de asistență prin mijloace proprii, tot pe cale de izolare. Această asistență însă nu duce la rezultate practice, ci e pusă și ea în serviciul politici de îmbunătățire, din care nici populația maghiară nu poate trăi.

Cine-i vinovat de acest lucru?

N'am putut sta de vorbă cu părintele Sas...

Am căutat să stau de vorbă și cu părintele Sas. Doream să satisfac principiul de „audiatur et altera pars“, și, mai presus de toate, aș fi voit să am cu sfinția sa un mic schimb de sincerități. Numai două întrebări aș fi dorit să-i pun:

a) dacă aprobă tonul incalificabil al articolului din „Brassói Lapok“ și b) dacă, după sfinția sa, sunt întemeiate acuzațiile de irendentism ce i se aduc — pentru că toată lumea susține că aceste acuze sunt întemeiate, și sunt și câteva evidente cari nu se pot nega.

Regret foarte mult că fiind sfinția sa călător, n'am putut avea plăcerea unei convorbiri fără nici o pierdere. S'ar putea să avem această plăcere într-un viitor apropiat, când sperăm la întrebările sincere pe cari i le voi pune, voi primi răspunsuri sincere, pe cari nu voi ezita să le public, fără nici un fel de insulță la adresa sfinției sale în chiar coloanele acestor românești ale „Ecoului“.

„L-am văzut însă pe d. dr. Grünbaum!“

Mi s'a spus că d. dr. Grünbaum, medic al Casei Cetățenești — deci funcționar al statului român — este cel mai feroce revizionist.

În cursul vizitelor ce le-am făcut pe la diverși fruntași din comună, mi-a fost arătat, pe stradă, acest revizionist cu nume compus. Am avut un moment de ezitare să stau de vorbă și cu d. dr. Grünbaum, sau să nu mă stau? Și m'am decis imediat să stau de vorbă. Ce-ar putea să-mi spună mie d. dr. Grünbaum? Pe sfinția sa preotul Sas pot să nu-l cunosc, dar, în definitiv, îl cunosc, iar la nevoie, dacă acceptă, îi pot vorbi în contradictoriu. Cu d. dr. Grünbaum, se schimbă treaba. Pur și simplu un vileaz de contrabandă, care profită de prea largă noastră toleranță. Încasează leafă și are diverse ghebururi dela statul român, pentru a insulta acest stat și — cum mi s'a spus — „pe toți domnii români“.

Judecați vă rog: d. dr. Grünbaum e evreu (băgați seamă: Grünbaum !); d-sa e totuși mai maghiar decât toți maghiarii; e chiar vicepreședintele partidului maghiar din Tileagd; ne insultă agitat împotriva noastră — statul român îi dă pâine! Bietul stat român! Tembelul domn Factor Nepăsare — de care vorbeam în raportul de ieri!

Ne vom face însă luntre pe punte ca scandalul cu d. dr. Grünbaum să înceteze!

Măine: concluzii.

George Luca

D. Slăvescu vine Vineri în țară

D. Mița Constantinescu, subsecretar de stat la finanțe, a avut o convorbire telefonică cu Parisul.

D. Slăvescu și-a anunțat întoarcerea în țară pentru Vineri 28 Septembrie, dimineață.